

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „СОЦИАЛНИ И ХУМАНИТАРНИ НАУКИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ИСТОРИЯ НА ИКОНОМИКАТА”;

ЗА СПЕЦ: всички специалности; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 3;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 120 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 4

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	60	-

Изготвили програмата:

1. ....
(проф. д.и.н. Иван Русев)

2. ....
(ас. д-р Боряна Антонова)

Ръководител катедра: .....
„Социални и хуманитарни науки“ (доц. д-р Николета Михалева)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „История на икономиката“ е фундаментална в големите европейски и извъневропейски университетски центрове още от втората половина на XIX в. В България тя се налага в програмите на икономическите и юридическите специалности веднага след края на Първата световна война още през 20-те години на XX в. – т.е. тя съпътства процесите на „раждане“ и утвърждаване на учебните програми на първите български икономически специалности и висши училища. Практиката е доказала, че дисциплината може да съставлява важен елемент на фундаменталната подготовка на специалистите икономисти с висша квалификация. Тя дава отговор не само на закономерния стремеж на хората да опознаят миналото, но преди всичко въз основа на натрупания исторически опит, тя спомага да се предоставят знания и методи, чрез които по-лесно биха намерили обяснение съвременните икономически процеси, а и по-точно биха могли да се прогнозират тенденциите на бъдещото икономическо развитие. Разглеждана по този начин, дисциплината, макар и историческа, придобива и много живо съвременно звучене.

ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, РЕЗУЛТАТИ от изучаването на дисциплината; **ПРИЛОЖЕНИЕ** на знанията и уменията; **СПОСОБНОСТ** за разширяване на знанията и формиране на нови умения:

- Дисциплината „История на икономиката“ запознава в детайли студентите с изминатия път в икономическото развитие на световното и националното (българското) стопанство – от Античността до края на XX в.
- Предлага знания за общите закономерности и за специфичните особености в стопанското развитие.
- Развива в студентите умения за аналитичен, интердисциплинарен подход при разрешаване на актуалните икономически проблеми на съвременния глобализиращ се свят.
- Запознава и дава аналитични обяснения на основни икономически понятия, ситуиращ ги в конкретните исторически епохи.
- Със своя хронологично-исторически подход тя допълва знанията, предлагани от други основни и избираеми дисциплини във фундамента на ОКС „бакалавър”.
- Дисциплината предоставя базисна стопанско-историческа култура на бъдещите специалисти икономисти и ги подготвя за тяхната реализация на всички нива на професионалното поприще, в най-голяма степен за висшите управленски постове.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	ТЕМА 1. Стопанската история като наука. Периодизация на стопанско-историческия процес.	2	2	
2.	ТЕМА 2. Стопанството на древноизточните и античните цивилизации до V век от Хр.	2	2	
3.	ТЕМА 3. Същност и особености на феодалните отношения в Европа. Стопанско развитие на средновековния град.	2	2	

4.	ТЕМА 4. Стопанско развитие и феодални отношения в средновековна България /VII-XIV в./	2	2	
5.	ТЕМА 5. Същност и зараждане на капитализма в Европа. Генералната трансформация.	4	4	
6.	ТЕМА 6. Индустриалната революция. Извършване на индустриалната революция в големите държави на Европа, Америка и Азия.	2	2	
7.	ТЕМА 7. Икономическото развитие на българските земи през епохата на Възраждането (XVIII-XIX в.).	2	2	
8.	ТЕМА 8. Световното стопанство от 70-те години на XIX в. до края на Първата световна война – обща характеристика и особености по страни и региони.	4	4	
9.	ТЕМА 9. На прага на два века: българската икономика от Освобождението до 1918 г.	2	2	
10.	ТЕМА 10. Икономическото развитие през междувоенния период (20-те – 30-те год. на XX в.) – в световен и в национален (български) аспект. Великата (Голямата) депресия през 1929–1933 г.	4	4	
11.	ТЕМА 11. Световното икономическо развитие по време на Втората световна война (1939–1945). Българското стопанство в годините на войната.	2	2	
12.	ТЕМА 12. Основни насоки и динамика в развитието на световното стопанство след Втората световна война (1945–1989): напреднали капиталистически страни, страни от социалистическия блок, страни от „Третия свят”. Българската икономика в следвоенния период.	2	2	
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Контролна работа – тест (с отворени, затворени или смесени въпроси)	1	15
1.2.	Курсова работа (по предварително избрана или зададена тема)	1	15
Общо за семестриален контрол:		2	30
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест със затворени и отворени въпроси)	1	30
Общо за сесиен контрол:		1	30
Общо за всички форми на контрол:			120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

- 1. Русев, И.** Стопанската история в понятия, акценти и илюстрации. Електронен учебник и подбрана библиография. Издателска къща „СТЕНО” – Варна, 2013. (ISBN 978-954-449-343-1)
- 2. Русев, И.** История на бизнеса. Електронен учебник. Изд. „Наука и икономика”. Икономически университет – Варна, 2013. (ISBN 978-954-21-0683-8)
- 3. Русев, И.** История на икономиката. Електронен учебник. Изд. „Наука и икономика”. Икономически университет – Варна, 2014. (ISBN 978-954-21-0851-1)
- 4. Русев, И.** Глобализация. Кратък електронен учебник и библиография. Издателска къща „СТЕНО” – Варна, 2013. (ISBN 978-954-449-647-0)
- 5. Тютюнджиев, И., И. Лазаров, Пл. Павлов, И. Русев, М. Палангурски, Ал. Костов.** Стопанска история на България. Издателство „Ровита” – В. Търново, 2011.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

- 1. Русев, И.** Търговската модерност на Българското възраждане като култура и практика. Изследване и извори. Издателство „Ровита“, В. Търново, 2015.
- 2. Русев, И.** Фирми и манифактури в Сливенско-Котленския район през Възраждането. Издателство „Фабер” – В. Търново, 1996.
- 3. Любенова, С., Т. Парушев.** Стопанска история. Методическо ръководство за семинарни занятия. Варна, 2008.
- 4. Димитров, Д.** Стопанска история. София, 2011.
- 5. Беров, Л.** Икономическото развитие на България през вековете. София, 1974.
- Беров, Л.** Стопанска история. Икономическото развитие на света от древността до наши дни. София, 1996.
- 6. Саздов, Д. и кол.** История на националното и световното стопанство. София, 2005.
- 7.** Сборник документи и материали по стопанска история. Съставители: д-р Никел И. Нешева-Кьосева, д-р Димитър Ст. Димитров. Изд. УНСС. С., 1999.
- 8. Roussev, I.** Old Glory Returns: the Port of Varna and the Trade in the Bulgarian Lands during the 19th Century Third Quarter. – Papers of Bulgarian Academy of Sciences, Humanities and Social Sciences, Vol. 3, No 1, 2016, pp. 79–93.

9. Roussev, I. The Black Sea Port-city in the Road of Modernization. The First Modern Attempts in Varna during the 1840s – 1870s. – in: Port cities of the Western Black sea coast and the Danube. Economic and social development in the long nineteenth century. Edited by Constantin Ardeleanu and Andreas Lyberatos. Black Sea History vol. I, Ionian University, Greece, 2015, pp. 214–224.